

BUTTONARIUM
OGÓLNOPOLSKA
@ KOLEKCJA GUZIKÓW

www.buttonarium.eu

Karta katalogowa guzika btrm001805

Dane szczegółowe

Właściciel: **kustosz**
Kraj: **Polska**
Okres historyczny: **II Rzeczpospolita (Polska)**
Znaleziono: **b.d.**
Materiał awersu: **mosiądz**
Materiał rewersu: **g.jednorodny**
Wykończenie: **brak**
Sygnowanie: **GRABSKI**
Wytwórca: **GRABSKI Br. (Łódź)**
Średnica: **22.0 mm**
Typ uszka: **dрут**
Rant: **●-|-**
Profil: **(- jednowarstwowy, wypukły**

Występujące elementy

- monogram [latin-R]
- wąż

Przeznaczenie

- szkolny

Ostatnia aktualizacja: **2018-02-07 23:27**

Opis guzika btrm001805

Polski guzik szkolny z okresu II RP, realnej (?) szkoły handlowej

© buttonarium.eu

Awers przedstawia laskę, na której oplecione są dwa węże (Kadyceusz - symbol m.in. handlu), powyżej Kadyceusza umieszczono uskrzydłony hełm, a jeszcze wyżej widnieje duża litera R, po obu stronach całości znajdują się dwa wieńce laurowe z jagodami, na obrzeżu guzika występuje pojedynczy, wypukły rant.

Rewers sygnowany: BRON. GRABSKI ŁÓDŹ.

Przeznaczenie i datowanie

Guzik pochodzi z mundurka uczniowskiego w szkołach handlowych (kupieckich) i pochodzi z okresu II Rzeczypospolitej. Litera R może oznaczać, że chodzi tutaj o Szkołę Realną (?).

Źródła

- Podobne guziki na stronie Buttonarium Polska
- Kustowski W. - **POLSKIE GUZIKI REGULAMINOWE NIEWOJSKOWE od 1918 roku**, Kraków 2014
- Nadolny A. - **Szkolnictwo kupieckie w Wielkopolsce w latach 1918 - 1939**, 2010
- Radomska Biblioteka Cyfrowa - **Spis szkół zawodowych Rzeczypospolitej Polskiej**, Warszawa 1927
- Świeboda J. - **Szkolnictwo handlowe w Galicji**, 2010
- Wikipedia.pl - Kaduceusz
- Wikipedia.pl - Szkoła realna
- www.encyklopedia.pwn.pl - Polska. Oświata. Druga Rzeczpospolita
- www.muzeum-ak.pl - Szkolnictwo w II Rzeczypospolitej

Wytwórca: GRABSKI Br. (Łódź)

Bronisław Grabski (1891-1969), w 1921 roku założył zakłady przemysłowe produkujące m.in. guziki. Zakłady te mieściły się w Łodzi na ul. Zakątnej 59/61. Grabski był jednym z głównych producentów guzików dla Wojska Polskiego w okresie II Rzeczypospolitej (ok. 40 mln. szt.), artykułów strzeleckich, wyszkoleniowych, sprzętu do konserwacji broni, artykułów grawerskich (odznaki), artykułów fibrowych i skórzanych, hafciarskich i pasmanteryjnych oraz wszelkiego ekwipunku mundurowego i taborowego.

Ciekawostki

- W *Spisie abonentów Sieci telefonicznych Państwowych i Koncesjonowanych w Polsce (z wyjątkiem m. st. Warszawy) na 1939 r.*^[1], na stronie 946 podano adresy i numery telefonów Bronisława Grabskiego:
  - do zakładu: ul. Pogonowskiego 59/61, tel. 1 38 53
  - mieszkania: ul. Kopernika 6, tel. 1 61 83^[2].
- W 1936 roku zmieniono nazwę ulicy z Zakątnej na ulicę kapitana Stefana Pogonowskiego^[3] - bohatera wojny polsko-radzieckiej 1920 roku. W 1945 roku, z powodów politycznych, musiano powrócić do nazwy Zakątna, ale za to w 1993 roku ponownie przywrócono nazwę kpt. Pogonowskiego^[4].
- Oprócz sygnatur, na rewersie pojawiał się niekiedy rok produkcji (poniżej uszka), czasami był to pełny rok (np. 1934), a czasami tylko dwie ostatnie cyfry (np. 39). Powyżej uszka umieszczano kolejny numer matrycy - najczęściej w lustrzanym odbiciu.
- Na podstawie zarządzenia Przewodniczącego Miejskiej Komisji do spraw upaństwowienia przedsiębiorstw na m. Łódź z dnia 25 października 1946 r. ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Zarządu Miejskiego w Łodzi Nr. 10, poz. V. z dnia 18 grudnia 1946 r. zakłady Bronisława Grabskiego przeszły na własność państwa^[5], po jakimś czasie przemianowano je na Łódzkie Zakłady Przemysłu Guzikarsko-Galanteryjnego. Początkowo używano starych matryc rewersów, co za tym idzie na guzikach widniały jeszcze sygnatury Grabskiego, później zmieniono sygnatury na ŁZG wraz z kolejnym numerem matrycy - najczęściej w lustrzanym odbiciu (patrz: **ŁZG**)

Źródła

- ^[1] *Spis abonentów Sieci telefonicznych Państwowych i Koncesjonowanych w Polsce (z wyjątkiem m. st. Warszawy) na 1939 r.*
- ^[2] *Pozycja* ^[1] - strona 946
- ^[3] Wikipedia.pl - Stefan Pogonowski
- ^[4] Wikipedia.pl - Polesie (dzielnica Łodzi)
- ^[5] *MONITOR POLSKI. Dziennik urzędowy RP. Warszawa, dnia 30 kwietnia 1948 r.* - strona 6, pozycja 246
- *Polskie guziki wojskowe w XX wieku - Katalog z wystawy, Elbląg 1988*

Przy opracowaniu opisu wykorzystano informacje od użytkowników oraz wnioski z analizy guzików w Buttonarium.

*Jeśli chciałbyś coś dodać do tego opisu, to napisz poniżej komentarz. **Nie zapomnij podać źródeł tych informacji.***

Ostatnia aktualizacja: **2017-11-15 08:38**